

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм»

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Українська мова за професійним спрямуванням»**

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Туризм»

Спеціальність 242 Туризм

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр з туризму

Затверджено на засіданні циклової комісії
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська мова за професійним спрямуванням
Викладач	Бажалюк Наталія Богданівна
Контактний телефон викладача	0995985061
E-mail викладача	natalia.bazhaluk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є: сучасна українська літературна мова професійної сфери, формування комунікативних навичок майбутніх спеціалістів.</i>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є формування у студентів як майбутніх фахівців професійно орієнтованих умінь і навичок оптимальної мовної поведінки у фаховій сфері.</i></p> <p><i>Основними цілями вивчення дисципліни є підвищення рівня мовної грамотності, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування вчителя історії на належному мовному рівні; формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії і суспільствознавчих предметів з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечує високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.</i></p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ЗК-1 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2 Здатність оберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області ,її місця в загальній системі.</p>	

ЗК-3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.		
ЗК-4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.		
ЗК-5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.		
ЗК-8	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня .		
СК-5	Здатність створювати туристичний продукт, надавати туристичну послугу.		
СК-8	Здатність документально забезпечувати технологічні процеси туристичної діяльності та проводити їх економічні розрахунки .		
СК-11	Здатність реалізовувати ефективні комунікації та навички взаємодії у професійній діяльності.		
СК-13	Здатність працювати в команді й налагоджувати міжособистісну взаємодію під час розв'язання професійних задач.		
РН 01	Застосовувати нормативно - правові акти у професійній діяльності.		
РН 03	Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.		
РН 07	Інформувати споживачів про умови надання туристичних послуг.		
РН 09	Брати участь у підготовці проектів договорів туристичного, екскурсійного, готельного обслуговування.		
РН 10	Забезпечувати процес комплексного обслуговування клієнтів під час надання туристичної послуги та реалізації туристичного продукту.		
РН 14	Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг у професійній діяльності.		
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття			Загальна кількість годин
лекції			14
семінарські			16
самостійна робота			60
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
3	242 туризм	2	Обов'язкова дисципліна
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість годин	
		лекції	практич ні заняття
		сам. роб	
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Предмет, мета і завдання курсу «Українська ділова мова» у вищій школі, його наукові основи. Роль курсу у фаховій підготовці студентів факультету історії, політології і міжнародних відносин. Мова в житті людини та суспільства. Функції мови. Поняття Рідної і державної мови. Загальне поняття про мову і мовлення, їх диференційні ознаки за Ф. де Соссюром.		2	2
			4

<p>Українська мова як одна з індоєвропейських мов. Історія лінгвоциду щодо української мови. Основні закономірності розвитку української мови на сучасному етапі. Мовна ситуація та мовна політика в Україні. Українське законодавство про мову.</p> <p>Завдання для самостійної роботи: Законспектувати статті Конституції України, які стосуються української мови. Виписати самобутні риси української мови (фонетичні й морфологічні).</p>			
<p>Тема 2. Основи культури української мови. Поняття літературної мови, її основні риси. Взаємозв'язок літературної та національної мови. Усна та писемна форми літературної мови, їх особливості. Поняття мовної норми, її основні ознаки. Норма і варіант. Типи мовних норм і професійна мовнокомунікативна компетенція. Словники, у яких фіксуються мовні норми. Сучасна українська літературна мова, історія її формування. Внесок Т. Г. Шевченка та І. П. Котляревського у формування сучасної української літературної мови. Внесок Галичини у формування сучасної української літературної мови. Поняття культури мови і культури мовлення. Культура мовлення як складовий елемент загальної культури людини, одна з умов вдосконалення її професійної майстерності (мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора). Чинники, які впливають на покращення мовленнєвої культури. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Основні комунікативні ознаки культури мовлення (правильність, точність, логічність, чистота, багатство, різноманітність, образність, виразність, змістовність, достатність, доречність і доцільність), їх характеристика. Поняття етикету. Мовленнєвий етикет. Парадигма мовних формул у стандартних етикетних ситуаціях.</p>	1	1	4
<p>Тема 3. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Функціональні стилі української мови, проблема їх класифікації та загальна характеристика. Поняття стилю.</p>	1	1	4

Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.Офіційно-діловий стиль:сфера вживання, призначення, основні загально стилістичні ознаки, мовні риси, підстилі. Завдання для самостійної роботи: опис одного поняття в усіх стилях.			
Тема 4. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Спілкування і комунікація. Невербальні засоби спілкування.Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.	1	1	3
Тема 5. Культура усного фахового спілкування. Вимоги до усного фахового мовлення. Орфоепічні норми і поширені відхилення від них. З'ясування суспільного характеру орфоепічних норм, необхідності дотримання їх як обов'язкового елемента культури усного мовлення. Норми наголошування слів у сучасній українській літературній мові та можливі відхилення від них у практиці усного ділового мовлення.	1	1	3
Тема 6. Риторика і мистецтво презентації.Поняття про ораторську(риторичну)компетенцію.Види публічних(прилюдних) виступів. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.Прилюдний виступ як важливий засіб переконання. Мистецтво Аргументації.Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час прилюдного виступу.Підготовка тексту виступу. Особливості виголошення виступу, що забезпечують успіх. Культура сприймання прилюдного виступу. Різновиди прилюдних виступів:презентація, лекція, доповідь, промова.Завдання для самостійної роботи:підготувати прилюдний виступ (5-7 хв.) на тему, пов'язану з майбутньою професією або укр. мовою.	1	1	6
Тема 7.Форми колективного обговорення професійних проблем.Функції та види бесід,стратегія поведінки під час ділової бесіди.Співбесіда з роботодавцем. Культура телефонного діалогу. Структура телефонної розмови.	1	1	2

Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія. Етика професійного дискусивно-полемічного спілкування.			
Тема 8. Ділові папери як засіб ділової професійної комунікації. Документ і правила його складання. Класифікація документів. Національний стандарт України. Вимоги до бланків документів та оформлення сторінки. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Вимоги до тексту документа (загальні вимоги до мови ділових паперів).	1	1	6
Тема 9. Документація з кадрово-контрактних питань. Заява, види заяв. Автобіографія. Характеристика. Резюме.	1	1	6
Тема 10. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування. Прес-реліз, види прес-релізів. Оголошення, повідомлення про захід як різновид оголошення. Звіт. Службова записка (доповідна й пояснювальна). Довідка. Протокол. Витяг із протоколу. Доручення, розписка, їх види. Приватне і ділове листування. Види ділових (службових) листів. Реквізити листа та їх оформлення. Форми звертань у листах різних типів. Етикет ділового листування. Адреса. Завдання для самостійної роботи: підготувати папку зі зразками вивчених документів, написаними від власного імені.	1	1	6
Тема 11. Українська термінологія у професійному спілкуванні. Термін, його ознаки та місце в діловому мовленні. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Способи творення термінів. Явище термінологізації, детермінологізації та детермінологізації. Основні проблеми сучасного українського термінознавства. Термінологія обраного фаху. Походження українських мовознавчих і літературознавчих термінів, національні й інтернаціональні елементи в термінологічній лексиці. Становлення і розвиток української мовознавчої термінології. Вправи на правопис, наголошування, відмінювання, походження та синонімію українських лінгвістичних і літературознавчих термінів. Робота з фаховими термінологічними	1	1	2

словниками. Термінографія. Поняття про термінологічні словники. Основні словники мовознавчих і літературознавчих термінів.			
Тема 12. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Науковий стиль сучасної української літературної мови: сфера поширення, призначення, загальні стилістичні ознаки, мовні риси, підстили і жанри. Особливості наукових текстів. Анотація. Реферат. Анотування і реферування наукових текстів. Покликання до тексту та правила їх оформлення. Загальні вимоги до цитування. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Бібліографія. Основні правила бібліографічного опису джерел (за новими вимогами). Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Наукова робота (курсова, бакалаврська, дипломна, магістерська). Основні вимоги до їх оформлення. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет. Завдання для самостійної роботи: науковий реферат.	2	2	10
Тема 13. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів. Контрольна робота. Переклад, його суть і види. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Вибір синоніма під час перекладу, переклад термінів і фразеологізмів. Особливості редагування наукового тексту. Найпоширеніші синтаксичні помилки в наукових текстах та шляхи їх уникнення. Основні коректорські знаки для виправлення текстових оригіналів.	0	2	4
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в коледжі. Допуск до заліку становить повне виконання практичних завдань. Поточний контроль, тематичний контроль, підсумковий контроль, усний індивідуальний контроль, письмовий контроль. «відмінно» -90-100		

	«добре» -80-89 «задовільно» - 50-79 «незадовільно» - до 50
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.
Семінарські /практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх практичних занять впродовж семестру за 100-бальною шкалою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

1. *Письмові роботи* виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.
2. *Академічна доброчесність*. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.
3. *Відвідування занять*. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від _____ 2023 р № _____. [https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/_____pdf](https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/)
4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. . Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Видання друге, істотно доповнене. Київ : КММ, 2019. 208 с.
2. Дубчак О. Чути українською. У світі звуків і букв. Київ : Віхола, 2021. 192 с.
3. Зубков М. Норми та культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення. 3-й вид., доп. і змін. Київ : Арії, 2020. 608 с.
4. Український правопис / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Інститут української мови НАН України. Київ : Наукова думка, 2019.
5. Флемінг К. Говорити легко та невимушено. Як стати приємним співрозмовником /

пер. з англ. Ш.Нодя. Харків : КСД, 2020. 240 с.

6.Дбаючи про мову. Рец. Городенська К.Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Українська мова. 2021. No 2. С. 134-138.

7.«Як не можна спинити стихії Дніпра-Славутича, ... так не спинити гордого поступу нашої мови». Лесюк М. Осанна рідному слову: Збірник матеріалів з нагоди 80-річчя. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. С. 166-174.

8. «Щоб відчутти смак і колорит говірки..., необхідно зануритися в її стихію». Рец. на книгу: Лесюк М. Мовний світ сучасного галицького села (Ковалівка Коломийського району). Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2008. Лесюк М. Осанна рідному слову: Збірник матеріалів з нагоди 80-річчя. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. С. 187-194.

9.Дослідження про мову розвиток у Галичині. Рец.: Лесюк М. Становлення і розвиток української літературної мови в Галичині: монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ,

2014. 732 с. Лесюк М. Осанна рідному слову: Збірник матеріалів з нагоди 80-річчя. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. С. 242- 248.

10. Мова має значення! Рец.: Лесюк М.П. Мова чи язик? Івано- Франківськ: Місто НВ, 2017. Лесюк М. Осанна рідному слову: Збірник матеріалів з нагоди 80-річчя. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. С. 252-258.

11. Діалектологічні студії Миколи Лесюка. До глибин сутності мови. Збірник наукових праць на пошану професора Миколи Лесюка. Івано- Франківськ: Місто НВ, 2020. С. 252-258.

10.Українська мова за професійним спрямуванням.Навчальний посібник для підготовки для іспитів.- Київ. “Центр учбової літератури” , 2023 .186с.

Основні нормативно-правові документи:

Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач

Наталія Бажалюк

